

"ויקח קורח..." (טז"א)

בנו של החפץ חיים מספר בספר "שיחות החפץ חיים" סיפור דומה על מניעת מחלוקת:

פעם התלקחה מחלוקת בישיבה בראדין בקשר למשגיח הישיבה. מחצית הישיבה עמדו לצידו והמחצית השניה התנגדו לו. כדי להכריע בין הצדדים, הושיבו בית דין שהיה מורכב מטובי הלמדנים.

בתחילה העלימו את הענין מהחפץ חיים, אך מאוחר יותר, כשנודע לו הדבר, היתה לו עוגמת נפש גדולה. הוא נכנס לישיבה ודיבר כשעתיים במרירות נפש על עוון המחלוקת. בין יתר דבריו הוא אמר:

"הרמב"ם פוסק בהלכות דעות שכת מספרי לשון הרע אין להם חלק לעולם הבא. בספרי על הלכות לשון הרע, אמר בעל ה"חפץ חיים", השמטתי הלכה זו בכוונה תחילה, כי לא רציתי להביא דברים כה חריפים בספרי. אבל גם אם לא העתקתי דין זה, סוף סוף הלכה היא.

מובא בגמרא שהתנאים התאספו פעם, והחליטו לשפוט ולמנות את שלמה המלך בין אלה שאין להם חלק לעולם הבא, מפני שבפסוק כתוב עליו כי עשה את הרע בעיני ה'. עודם מדברים בענין זה ואש יצאה ושרפה את הספסלים שעליהם ישבו. למרות שהיה בכך אות, שאין מסכימים עמם בשמים, לא השגחו והתקבצו שנית להוציא את החלטתם לפועל. גם בפעם הזאת עכבו אותם משמים על ידי בת קול.

ויש לתמוה, מה איכפת בשמים מהחלטות בני אדם, עד שראו לנכון להפריע להם בדיניהם? אלא, האמת היא שמיום שניתנה התורה לבני אדם נמסרה הרשות לבית דין של מטה, וכפי שמחליטים כאן למטה, מקיימים בבית דין של מעלה. ואם היו פוסקים שאין לשלמה חלק לעולם הבא, באמת לא היו יכולים להכניסו לשם.

כמו כן, אמר ה"חפץ חיים" בנידון שלנו. כל אחד מבעלי המחלוקת חושב: "אני פועל למען האמת, ומכיון שאני בן תורה ומתיגע בלימודי בודאי לא ידחוני מהעולם הבא". אמנם דעו לכם! אם הרמב"ם פוסק דין להלכה, לא יועילו בעולם הבא שום עצה וזכות!

עם סיום דבריו הסתלק החפץ חיים מהמקום, ולא היה מוכן להשתתף בדיונים. בכל זאת, לאחר זמן, כאשר המחלוקת לא שקטה, לחש החפץ חיים באוזנו של המשגיח, כי למען קיום הישיבה יעתיק מקומו לישיבה אחרת. (מורשת אבות).

אהבת ישראל

טבעיו, לא כטבעי !

לפני שנוֹלַד אָדָם נִזְרַע עָלָיו מִלְמַעְלָה בְּאֵיזָה פְּרָצוּף יוֹלַד וְאֵיזָה טְבָעִים יִהְיוּ לוֹ. פְּעָמִים שְׁנוֹלַד אָדָם עִם פְּרָצוּף הַדּוֹחָה אֶת הַבְּרִיּוֹת, אוֹ כְּמוֹ כֵן בְּטְבָעִים הַדּוֹחִים אֶת הַבְּרִיּוֹת, וְיִשְׁנֵם כְּאֵלֶּה שֶׁסִּגְנוֹן דְּבוּרָם וְתַנּוּעַת אֲבָרֵיהֶם כְּבָר מְקַפֵּץ אֶת הַסּוֹבְבִים אוֹתָם, וְכַמּוֹבֵן שָׁזָה עַל לֹא עָנַל בְּכַפָּם, כִּי פְּשׁוּט כֵךְ טְבָעִים.

כֵּן צָרִיךְ זְהִירוֹת גְּדוּלָה כְּאֲשֶׁר מִתְעוֹרְרֵת אֶצְלֶךְ שְׁנֵאָה וְגַעַל מִיְהוּדֵי שְׁפָזָה.

הַגְּדֵרְנוּ לְמַעֲשֶׂה, שֶׁגֵּדֵר שְׁנֵאָת חֲנֹם הִיא אֵף אִם הִרַע לָךְ חֲבֵרְךָ, וּבְכָל זֹאת הַשְׁנֵאָה נִקְרָאת "חֲנֹם", כִּי אֵין הַסְּבָה מִצְדִּיקָה אֶת הַשְׁנֵאָה. כֵּן הִנֵּךְ נִכְשֵׁל בְּעוֹן שְׁנֵאָת חֲנֹם נָטוּ עַל לֹא עָנַל בְּכַפּוֹ שֶׁל ה'"נֶאֱשָׁם".

תְּשׁוּבָתוֹ שֶׁל ה'"נֶאֱשָׁם" לָךְ, אִפּוֹא: לָךְ לֵאמֹן שְׁעֵשְׂאֲנִי!

וְכַסְפּוֹר הַמּוּבָא בְּגִמְרָא בְּרַבֵּי אֶלְעָזָר בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן, שֶׁחֲזַר פַּעַם מִטְּוִילוֹ וְרָאָה אָדָם הַמְכַעֵר בְּפָנָיו מֵאִד, וְאָמַר לוֹ: כְּמָה מְכַעֵר אֶתָּה. עָנָה לוֹ אוֹתוֹ אָדָם: לָךְ לֵאמֹן שְׁעֵשְׂאֲנִי. נִצְטַעַר וְהִתְחַרַּט רַבִּי אֶלְעָזָר עַל דְּבוּרוֹ, וְעָשָׂה חֲשׁוֹבֵן נֶפֶשׁ: מָה בְּאֵמַת אֲשֶׁם אָדָם זֶה שְׁנוֹלַד בְּפְרָצוּף כְּזֶה אוֹ בְּטְבָעִים כְּאֵלֶּה, וְעוֹד שֶׁהִנֵּי מְלַגֵּל עַל מַעֲשֵׂה דְדָוִד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כִּי "בְּצִלְמֵם אֶלְקִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם", וְאֵין מוֹאֵס מַעֲשֵׂה דְדָוִד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא! וְהֵלֵא אֲסוּר אֶפְלוֹ לְלַגֵּל עַל דְּבַר מֵאֶכְל, וְאֶפְלוֹ לֹא עַל דּוּמָם, בְּעִבּוֹר הַיּוֹתוֹ יְצִירָתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת כְּמָה וְכַמָּה אָדָם אֲשֶׁר נִשְׁמָה בְּאִפּוֹ.

אִם כֵּן, אֶחָד שֶׁכְּזֶה הוּא אוֹצֵר בְּתוֹכוֹ נְפִיחָה שְׁנִפַּח בּוֹ הַבּוֹרָא - אֶתָּה נִפְחָתָה בִּי - וְהַבּוֹרָא אוֹהֵבוֹ, וּבִפְרָט כְּשֶׁלְּבּוֹ נִשְׁבֵּר, שְׂאֵז ה' קְרוֹב אֵלָיו. וְאִם אֶתָּה אוֹהֵב ה' בְּאֵמַת, הֵי אֵיךְ תִּוְכַל לְשֵׁנֵאת אֶת בְּנוֹ.

הַעֲצָה הַיְעוּצָה וְהַמוֹעִילָה לְבַעֲנָה שְׁכִזוֹ הִיא, לְדַבֵּר לְעֵתִים קְרוֹבוֹת עִם אוֹתוֹ אֶחָד שֶׁאֶתָּה שׁוֹנֵא אֶת טְבָעִיו, כִּי הִתְרַחַקָה רַק מְגִדִּילָה אֶת הַשְׁנֵאָה, וְזוֹ עֲצָה בְּדוּקָה וּפְשׁוּטָה, וְעוֹד נֶאֱרִיךְ בְּזֶה בְּהַמְשֵׁךְ, בְּעִזְרַת ה', כִּי זֶהוּ כָּלֵל גְּדוֹל לְהִרְחֵקֵת הַשְׁנֵאָה - לְהַכְרִיחַ אֶת עַצְמְךָ לְדַבֵּר בְּחִבּוּבּוֹת - לְפָחוֹת בְּחִיצוֹנִיּוֹת - עִם זֶה שְׁדוּחָה אוֹתְךָ - לְעֵתִים תְּכּוּפּוֹת, אוֹ לְהַשְׁתַּדֵּל לְהִיטִיב בְּעִזְרַת אוֹ בְּהִטְבָּה כְּלָשְׁהִי לְאוֹתוֹ אֶחָד, וְאֶפְלוֹ קִטְנָה, וּמוֹעִיל מֵאִד לְסַלֵּק הַשְׁנֵאָה. לְזַכֵּר! הַדְּבוּר מְרַבֵּה אֶת הַאֲהָבָה וּמְרַחֵק אֶת הַשְׁנֵאָה.

ר' יעקב ישראל לוגאסי

אַמוֹנָה

יג. על-ידי רבוי אכילה נופלים מאמונה.

תלמיד חכם שהוזמן לחתונה, ורצונו לעסוק בתורה, רשאי להימנע מללכת לשם. ומכל מקום אם בהליכתו לשם יוכל לזכותם בדברי תורה, ולמנוע מהם הוללות וליצנות, כדאי שיבטל מלימודו וילך לשם, וזכות הרבים תלוי בו. בגמרא פסחים (ק"ג): אמרו: שבעה מנוודים לשמים, ואחד מהם מי שאינו מיסב בחבורה של מצוה. ופירשו התוספות, דהיינו שאינו מיסב בסעודת מילה, שאמרו במדרש שניצול מדינה של גיהנם. וכן בסעודת נישואין של בת תלמיד חכם לתלמיד חכם. ופסק הרמ"א (אבן העזר סימן סה) שמבטלין תלמוד תורה כדי לשמח חתן וכלה. כיעו"ש.

אולם כתב שם החלקת מחוקק, שכל מה שאמרו מבטלים תלמוד תורה כדי לשמן חתן, היינו דווקא כשרואה אותם נכנסים לחופה, אבל אם יודע שיש חופה בעיר, אינו צריך לבטל מלימודו וילך לשם. ע"ש. (ר' אברהם ישראל)

משהו לנשמה

ביקש ונענה / שיחת השבוע חב"ד

מר דוד דנה, מדריך תיירים, המתגורר בבית-שמש, גדל והתחנך בצרפת במשפחה שאינה שומרת מצוות. התקרבותו ליהדות החלה בזכות פעילות לקירוב צעירים יהודים ליהדות שארגן הרב יעקב מזוז, כיום רב בית-כנסת חב"ד ליוצאי צרפת בנתניה. באותן שנים ארגן הרב מזוז קבוצות של צעירים לביקור בחצר הרבי מליובאוויטש בניו-יורק. דוד נרשם לקבוצה שנסעה בתחילת שנת תש"נ, ובה כמאה צעירים. במשך כל זמן שהייתם בחצר הרבי זכו להתייחסויות רבות של קירוב מצידו. הרבי סימן להם לומר 'לחיים' באמצע התוועדות, והניף את ידו בעוז לעומתם, אות שעליהם להגביר את השירה והשמחה. הרגע שהותיר חותם עמוק במיוחד בנפשו של דוד היה בעת מעמד 'חלוקת הדולרים' הנודע. בכל יום ראשון עמד הרבי שעות רבות בפתח חדרו, כשאלפים עוברים על פניו, והוא מעניק לכל אחד ואחת שטר של דולר, 'שליחות מצווה' לצדקה. עם הדולר העניק הרבי לפונים את ברכתו.

לאחר הפעם הראשונה שבה קיבל דוד דולר וברכה מהרבי, המתין לעוד הזדמנויות, ובכל פעם חש אושר בלתי-רגיל מעצם התחושה כי יש בידו דבר מוחשי, דולר מהרבי, נוסף על הברכה ומאור הפנים. הביקור בחצר הרבי חולל אצלו ואצל חברי הקבוצה מהפך של ממש. רוב חברי הקבוצה התחזקו בשמירת המצוות, ואף הוא נעשה שומר תורה ומצוות. בשנים הבאות נסע לבקר תכופות בחצר הרבי, ובכל פעם השתדל לזכות בעוד ועוד הזדמנויות של 'חלוקת דולרים', כדי לקבל עוד דולר ברכה מידי הרבי.

בג' בתמוז תשנ"ד חש דוד כאב אישי. קשה היה לו לשאת את המחשבה שלא יוכל עוד לעמוד מול הפנים המאירות ולקבל את הדולר לברכה ולהצלחה. הוא מצא ניחומים בדברים ששמע מפי רבנים ומשפיעים, כי מנהיג ורועה נאמן אינו עוזב את צאן מרעייתו, וכי בזוהר נאמר שהצדיקים מוסיפים לפעול ולהשפיע בעולם הזה גם לאחר הסתלקותם, ואף "יותר מבחייהם". כמה חודשים לאחר מכן, לקראת ימי החנוכה תשנ"ה, טס דוד לניו-יורק. ביום שישי, ערב שבת, נכנס אל ה'ציון' של הרבי, בבית-העלמין בקווינס. בלב נשבר עמד להתפלל ולקרוא את פרקי התהילים הנאמרים במקום, ולאחר מכן שטח את בקשותיו האישיות.

באותה תקופה עמד דוד בפרשת דרכים. הוא שקל עלייה לארץ, אך התלבט מאוד וחש מהמהלך הזה. עתה, בעומדו ב'ציון' של הרבי, הייתה בקשתו העיקרית לקבל סימן והכוונה בשאלה אם לעלות לארץ-הקודש. כמו-כן התפלל כי ימצא בקרוב את זיווגו.

הוא סיים את תפילתו ב'ציון' ויצא, אולם חש צביטה בליבו. בלב מלא געגועים נזכר בימים שבהם היה יוצא מלפני הרבי מלא סיפוק ואושר, ובידו הדולר של הרבי. אז לא נזקק לאמונה כדי לחוש את הקרבה והאהבה שהרבי מקרין אל כל אחד ואחד, וגם קיבל מזכרת מוחשית מכל ביקור.

ואילו עתה, הרהר דוד, כל זה נגמר. לא עוד חלוקת דולרים, לא עוד ברכות מפורשות. ומי יודע, התגנבה לרגע מחשבה למוחו, אם אכן נשמעות כל התפילות והבקשות שמתפללים ומבקשים על ה'ציון'.

המחשבות הללו ליוו אותו גם במהלך השבת, אף שניסה להיסחף בתוך אוירת הקודש של התפילות, שיעורי התורה וההתוועדויות בבית-המדרש.

תחושת ריקנות קשה חש ביום ראשון. אוי, כמה שונה המצב עכשיו, חשב בליבו. בכל הביקורים הקודמים שלו זה היה היום הקבוע ל'חלוקת הדולרים'. הוא היה מתכוון למפגש האישי עם הרבי, ולא החמיץ אפילו הזדמנות אחת. ואילו עכשיו אין כלום...

מכיוון שיום ראשון נותר פנוי, החליט דוד לצאת לקניות במנהטן. בשעת אחר-צהריים מאוחרת נכנס לסעוד את ליבו במסעדה חלבית כשרה בעיר.

כשסיים את הארוחה הגיש לקופאי שטר של עשרה דולר, וקיבל עודף כמה מטבעות ושטר יחיד של דולר. דוד התכוון להכניס את העודף לכיסו, ופתאום צד את עינו כיתוב על הדולר. התרגשות מילאה את ליבו. גם הוא נהג לרשום על שטרי הדולר שקיבל מהרבי את התאריך ואת מילות הברכה.

ואכן, על הדולר היו כתובות המילים האלה: "קיבלתי מהרבי שליט"א ... [שנת] תנש"א. ואמר: לעלייה לארץ הקודש" ... דוד לא ידע את נפשו. הנה, ההשגחה העליונה גלגלה לידו דולר מהרבי, בדיוק באותו יום בשבוע שבו היה זוכה לקבל את הדולר מידי. אבל הדבר המדהים ביותר היו המילים "לעלייה לארץ הקודש". לא הייתה תשובה ברורה וחד-משמעית מזו. הוא חש כי קיבל מענה לשאלתו העיקרית.

הוא הוסיף והתבונן בשטר וגל חדש של התרגשות מילא את ליבו. מקבל השטר רשם את השנה, תשנ"א, בצירוף האותיות תנש"א. כלומר, הרבי מברך אותו: "תינשא", תתחתן...

פחות מחודש וחצי לאחר מכן כבר היה דוד תושב קבע בארץ, ובאותה שנה גם זכה למצוא את בת-זוגו ולהקים בית נאמן בישראל. הוא זכה לראות במוחש כי הבקשות מתקבלות ונענות וכי הרועה הנאמן לא נטש את צאן מרעייתו.